

REN

VECHTHOENDERS bij ADRIE BROUWERS

**Door: Elly Vogelaar.
Foto's: Combinatie
Brouwers.**

Waarom gaat iemand vechthoenders houden, is mijn eerste vraag aan Adrie Brouwers. Het antwoord zal u misschien net zo veel verbazen als mij: "Omdat ze zo rustig van aard zijn"...

Wie is Adrie Brouwers

Adrie Brouwers woont in Roosendaal en is een enthousiast hoenderliefhebber. Van vechthoenders dus. En net zo rustig van aard. En ook wel een vasthouder. Daardoor is het hem gelukt om in Nederland een eendaagse show van vechthoenders van de grond te krijgen, de Optimum Avium **International**, die straks alweer voor de derde keer georganiseerd zal worden in zijn woonplaats **Roosendaal**. Daarover straks meer. Eerst willen we wat meer van hemzelf weten. Als tiener was hij al fokker van volièrevogels en had ook al een passie voor hoenders. Maar thuis was geen gelegenheid om kippen te houden. Toen hij in 1978 het ouderlijk huis verliet was de weg vrij. Met zijn vrouw betrok hij een eengezinswoning in Eindhoven met een tuin. Al gauw werden er hokken gebouwd en hij bouwde zelfs een vlakbroeder. Er werden kuikens geboren en de hokken raakten bevolkt met allerlei soorten hoenders. Toen hij als kersvers lid van de plaatselijke vereniging met de fokkers mee ging naar de BBT, de Bosche Bonds Tentoonstelling in 's Hertogenbosch, zag hij daar de grote Maleiers en die veroverden op slag zijn hart. Op die tentoonstelling werd hij ook echt geïnspireerd door de veelzijdigheid van de kippenhobby. Dat is nu 38 jaar geleden, en nog altijd is hij een enthousiaste hoenderliefhebber, fokker en inmiddels ook keurmeester. De Maleiers heeft hij wel 30 jaar in zijn hokken gehad. Inmiddels woont Adrie al weer jaren in Roosendaal. Hij heeft geboft met een prachtig stuk grond wat hij daar tot zijn beschikking heeft. Door de jaren heen heeft hij hier alle in Nederland erkende vechthoenderrassen gefokt.

Waarom kiest iemand voor Vechthoenders

Waarschijnlijk denken veel kippenhouders dat vechthoenders 'vals' zijn; ze zijn meestal erg groot en gespierd, ze kunnen je zo doordringend aankijken en de naam zegt het toch al; ze vechten. Hoe anders is het! De reden dat Adrie heeft gekozen voor het houden van vechthoenderrassen is juist omdat deze dieren over het algemeen rustig van aard zijn. Sommige rassen koos hij uit pure passie maar

ook enkele rassen als studiemateriaal om als keurmeester specifieke kennis te krijgen van het ras. Behalve de in Nederland erkende heeft hij ook diverse niet erkende vechtrassen gefokt, zoals de Yakido, Kulang Aseel en Tosa Chibi. Daarnaast heeft hij ook meerdere soorten Langkraaiers gefokt zoals Koeyoshi, Tomaru, Totenko en Denizli. En niet te vergeten de Ayam Ketawa, de lachende kraaiende kip uit Indonesië.

Het ras dat hij het langst in zijn hokken heeft gehad is de grote Maleier. Dit imposante ras heeft hem altijd geïntrigeerd door zijn grootte en statige verschijning. Zijn eerste Maleiers kocht hij in 1978 bij de heer Temminghof in Hengelo. Helaas is enkele jaren geleden de laatste haan van zijn oude stam gestorven. Hij heeft nog verschillende pogingen gedaan om de draad weer op te pakken en kocht dieren bij verschillende topfokkers; zoals bij Harald Asbreuk in Nederland en bij zijn naamgenoot in het Duitse Zwarte woud, Harald Heubach. De fokresultaten waren wel goed te noemen, maar het oude Maleier karakter was in zijn idee weg. Hij besloot toen om zich te specialiseren in Japanse rassen.

De belangrijkste rassen die hij nu fokt – samen met zijn zoon Martijn, als 'Combinatie Brouwers' - zijn de Yamato's, Yakido's, Ko Shamo's, Satsumadori's, Shamo's, Indische vechthoenkrielen en Soedanese vechthoenders. Met de eerste 5 rassen heeft hij dankzij een serieus fokprogramma de laatste jaren redelijk goede dieren gefokt. De Yakido's lopen in een erkenningsfase. Op de Noordshow in januari 2017 zullen ze voor de tweede maal voorgedragen worden. Vorig jaar hadden ze wat pech omdat één van de minimaal in te zenden dieren naar de ziekenboeg werd gebracht wegens een uitgezakte cloaca. Vermoedelijk wegens stress, want de hen leeft nog steeds en legt nog steeds eieren.

Wat ze sinds dit jaar ook in de hokken hebben zijn Kishyu Chibi's, Taiwan Game en Maleierkrielen in de kleurslag zilverpatrijs roodgeschouderd.

Als de fokkerij lukt, willen ze deze dieren in de komende jaren verspreiden onder serieuze liefhebbers. Mocht er dan veel interesse komen voor een of meerdere rassen dan gaat hij een erkenningsprocedure starten.

Het fokken van deze karakterdieren

Vechthoenderrassen zijn echte karakterdieren die zich statig tonen en rustig van aard zijn. Maar sommige rassen kunnen op latere leeftijd vrij agressief zijn tegen nieuwkomers in het hok. Je moet dus alert blijven met deze rassen. De foktomen zijn niet altijd gemakkelijk te wijzigen.

De legkwaliteiten zijn onderling erg verschillend. Zijn Yakido's leggen zowat 150 eieren per jaar. Daarentegen leggen zijn Yamato's slechts maximaal 20 eieren per jaar. Dan is de bevruchting bij de zwaardere rassen ook nog eens een probleem i.v.m. het hoge gewicht, of vanwege de korte, wijd uitstaande poten zoals Indische Vechthoenders dat hebben.

Met alle rassen fokt hij uitsluitend met koppels (een op een) om altijd de herkomst van de kuikens te weten. Dat is dan bij voorkeur een fokkoppel van een jonge vitale haan en een gezonde overjarige hen. Voor het broedseizoen, wanneer de leg te verwachten is, maakt hij de cloaca bij de haan en de hen vrij van veertjes zodat een goed contact niet belemmerd wordt. Na de leg worden de eieren maximaal twee weken verzameld in een ruimte met een constante temperatuur en een wat hoger luchtvochtigheidsgehalte.

Het aantal eieren dat ze uitbroeden per ras is afhankelijk van het ras. Van Yakido's en Shamo's fokken ze slechts zo'n 20 dieren per ras. Van de Yamato's leggen ze alle eieren in, waarvan dan ongeveer 60% uitkomt. Ze broeden uitsluitend uit met een slaglattenbroedmachine en een uitkipkast.

Van enkele rassen worden de hennen soms broeds. Het uitbroeden zou misschien wel kunnen met een kloek, maar omdat de rennen aan de bovenkant open zijn, is er altijd het risico dat de kuikens gegrepen worden door kraaien of meeuwen. Broeden met een broedmachine geeft meer zekerheid, niet alleen omdat

temperatuur en relatieve vochtigheid dan te beïnvloeden zijn, maar ook omdat de kuikens de eerste weken beschermd worden opgefokt.

Na een eerste selectie van de kuikens op anatomische onvolkomenheden worden de jonge dieren pas na 7 à 8 maanden geselecteerd op type, bouw en bevedering. Overtollige, goede dieren worden dikwijls weggegeven aan bevriende fokkers of familie. De minder goede dieren worden geslacht in een officieel gecertificeerde slachterij.

Adrie heeft nog wel wat tips voor het fokken van deze speciale rassen:

- Neem de tijd voor goede verzorging.
- Voer matig.
- Neem de dieren regelmatig in de hand.
- Fok één op één.
- Registreer het gefokte materiaal.
- Laat de dieren, zeker de grotere vechthoenderrassen en langstaartrassen indien mogelijk lang uitgroeien **alvorens te selecteren**. De groei tot volwassen hoen kan bij grotere rassen tot wel twee jaren tijd vergen.
- Bij langkraaiers is het een pré te fokken, indien voorradig, met een hen die ook kraait, of kraaipogingen doet.

Verzorging

Het voeren van de hoenders en het soort voer is per ras verschillend. Over het algemeen voert hij kwaliteitvoerders van Garvo met een hoog eiwit- en vitamine gehalte. Het voer geeft hij in een hoeveelheid die in één dag opgenomen wordt. Dit om ongedierte als muizen, ratten en kauwen geen kans te geven mee te eten. De hoenders, met name die niet op het gras lopen, krijgen ook regelmatig groenvoer en fruit.

Zoals op de foto's te zien is, staan de hokken en de rennen grotendeels in de schaduw van grote bomen, wat ideaal is voor de warmere zonovergoten zomerse dagen. Het nadeel is dat er in de herfst veel werk is om bladeren te ruimen. Uitsluitend de wat kwetsbare rassen zoals Yamato en Ko Shamo worden bij vorst in de stallen gezet waar de temperatuur minstens boven het vriespunt ligt. Omdat deze dieren relatief veel naakte huid hebben zijn ze gevoelig voor vorstschade.

Ondanks dat de huisvesting van de dieren in de nabijheid van huizen is, zijn er weinig klachten over het kraaien van de hanen. Goede communicatie met omwonenden doet wonderen. Iets wat wel heel ellendig is, is dat hij al meerdere malen bezoek heeft gehad van dieven. Er werden dan uitsluitend vechthoenders gestolen en meestal hanen. Het is goed waardeloos als je op zo'n manier waardevolle dieren van je fokstam kwijt raakt. Nu is het gelukkig al een paar jaar rustig.

Doel van de hobby

Het in stand houden en verbeteren van erkende rassen en bijzondere niet erkende rassen – en dan met name vechthoenders, langkraaiers en langstaarhoenders - is voor hem het belangrijkste doel van de hobby. Nederland is maar een klein landje op dit gebied en natuurlijk is het voor hem dan ook erg belangrijk goede contacten te onderhouden met fokkers uit binnen- en buitenland. Zo heeft hij erg veel kennissen in deze toch wel aparte hobby gekregen; op een bepaalde manier spreken we dezelfde taal, zegt hij. Drie jaar geleden begon hij voorzichtig maar vastbesloten aan het waarmaken van zijn grote wens: Het organiseren van een internationale tentoonstelling voor vecht-, langkraai- en langstaarhoenders. Hij begon zijn idee hiervoor kenbaar te maken aan diverse fokkers, en tot zijn vreugde reageerden allen zeer enthousiast. Ondanks dat hij geen ervaring had om zo'n tentoonstelling te organiseren, heeft hij in 2015 samen met een groep echte liefhebbers en met erg veel plezier de eerste 'Optimum Avium International' gerealiseerd.

Keurmeester

Omstreeks 1983 begon hij met de eerste hoenderkeurmeestercursussen, van toen nog de NHDB. Adrie: "Het waren pittige opgaven die je opgestuurd kreeg. De correcties werden uitgevoerd door o.a. Harmen Hoving die destijds erg veel lette op taalfouten, wat ik niet echt waardeerde. Helaas moest ik vroegtijdig afhaken want ik moest mijn volledig aandacht vestigen op de politiecursus die ik fulltime volgde in Amersfoort en Utrecht. Keurmeester Jan Steenbakkers die tegelijkertijd met mij de cursus volgde, ging wel door en is nu een bekende A keurmeester met veel kennis en ervaring van de examencommissie KLN."

Inmiddels is hij nu al weer bijna acht jaar keurmeester. Niet verwonderlijk dat hij als C keurmeester alle vecht-, langkraai- en langstaarhoenders in zijn pakket heeft, maar daarnaast heeft hij ook bevoegdheid voor het keuren van een scala aan andere hoenders en dwerghoenders. Het keuren van eerst genoemde rassen heeft natuurlijk zijn voorkeur, maar alleen daarmee is het moeilijk om een 'volle' keuring hebben op een tentoonstelling en zou hij dus maar weinig uitgenodigd worden om te keuren. Adrie: "Vanzelfsprekend keur ik als keurmeester ook alle rassen op jongdierendagen en rassen waarvoor ik bevoegdheid heb op clubshows in den lande. Bijna alle jaren dat ik keurmeester ben heb ik vechthoenderrassen gekeurd op tentoonstellingen van de Vechthoenderfokkersvereniging Nederland en de Vechthoenderclub in België. Jaarlijks keur ik ook vechthoenders op de Noordshow en het afgelopen jaar nog op de Oneto".

Tentoonstellen

Door je dieren in te sturen help je mee een tentoonstelling tot een succes te maken. Dat is ook een van zijn doelstellingen. Tentoonstellingen worden dan ook veelvuldig bezocht door de Combinatie Brouwers, met name de shows waar de door hun gefokte rassen geëxposeerd worden. Dit zijn vaak de grotere tentoonstellingen in binnen- en buitenland. Niet te missen hoogtepunten zijn de shows van de Vechthoenderfokkersvereniging, de Vechthoenderclub België, Club Deutscher Ur- und Kampfhuhnzüchter, de German Open en niet te vergeten Optimum Avium International waarvan Adrie de oprichter is.

Adrie en zijn zoon sturen bij voorkeur dieren in waaraan niets of zo weinig mogelijk geconditioneerd hoeft te worden. "Je maakt dikwijls meer stuk dan mooi bij het dier", zegt hij. Iets anders is dat het is weleens lastig is om dieren in te sturen als je gevraagd wordt te keuren. "Dan kom ik weleens voor een dilemma te staan, keuren of insturen?"

In de loop der jaren heeft hij ook vele prijzen gewonnen. Hij is erg trots op elke prijs zonder een specifieke te noemen.

Als fokker en keurmeester is hij lid van de KLN. Ook lid van de Belgische bond VIVFN vzw, de Roosendaalse vereniging "Nieuw Leven", de Vechthoenderfokkersvereniging Nederland, De Vechthoenderclub België, Club Deutscher Ur- und Kampfhuhnzüchter, de Duitse vereniging voor Aziatische langkraaiers, de O.A.S.L.L. en natuurlijk van Optimum Avium International als voorzitter.

Leukste ervaring

We laten tot slot **Adrie** zelf even aan het woord: "Mijn leukste ervaring is dat mijn wens is uitgekomen met het succesvol realiseren van een Internationale tentoonstelling, Optimum Avium International. Met hulp van enthousiaste bestuursleden, kenners, fokkers en liefhebbers van vecht- langstaart- en langkraaihoenders is deze tentoonstelling uitgegroeid tot een begrip onder Europese fokkers. Waar de vergrijzing in de kleindier wereld toeslaat, komen de jongere fokkers in opkomst die het fokken van genoemde rassen prefereren, massaal naar Roosendaal waar Optimum Avium International jaarlijks georganiseerd wordt in een prachtige ambiance. Mijn mede bestuursleden, t.w: Wanda Zwart, Roberto Gatti, Jo de Dooij, Willem van Ballekom en Roel van Eekelen zorgen dat inzenders en geïnteresseerden een onvergetelijke tentoonstelling kunnen bezoeken. Op 14 januari 2017 wordt voor de derde keer deze ééndaagse

tentoonstelling gehouden waarvoor de uitnodigingen reeds verzonden en gepubliceerd zijn. Kom langs en overtuig u zelf hoe prachtig de geëxposeerde rassen zijn”.